

Ein Cyf /Our Ref:
Yddiad /Date:
Gofynnwch am/Please ask for:
Llinell uniongyrchol/Direct line:
Ebst/Email:

WLGA/ P-05-932 /201102
2nd November 2020
Sharon Davies
029 2046 8610
sharon.davies@wlga.gov.uk

Janet Finch-Saunders AS
Cadeirydd, Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Annwyl Janet,

Deiseb P-05-932 Addysg ar Alergeddau Bwyd mewn Ysgolion a Hyfforddiant 'EPI PEN' Gorfodol

Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) yn croesawu'r cyfle i hysbysu'r Pwyllgor Deisebau o'n gwaith ar ddeietau arbennig mewn ysgolion a darparu ymateb i'r ddeiseb uchod. Cafodd yr ymateb ei baratoi gan Gydlynnydd Bwyd mewn Ysgolion Cenedlaethol CLILC (*'Cydlynnydd Cenedlaethol'*) a Deietegydd Cenedlaethol ar gyfer Deietau Arbennig mewn Ysgolion (*'Dietegydd Cenedlaethol'*) a'i gymeradwyo gan Lefarydd Addysg CLILC.

Gwybodaeth am waith CLILC mewn perthynas â deietau arbennig mewn ysgolion

Swydd y *Cydlynnydd Cenedlaethol* yw cefnogi a chynghori awdurdodau lleol ac ysgolion a gynhelir mewn perthynas â bwyd mewn ysgolion, gyda chanolbwynt at fwyta'n iach. Yng Nghymru, mae'r awdurdod lleol yn trefnu gwasanaeth arlwygo ar gyfer 99% o ysgolion cynradd a 72% o ysgolion uwchradd. Mae gweddill yr ysgolion yn trefnu eu trefniadau arlwygo eu hunain trwy arlwywyr dan gcontract neu gyflogi staff arlwygo yn uniongyrchol. Yn y blynyddoedd diweddar, mae galw cynyddol am gefnogaeth i awdurdodau lleol i reoli deietau arbennig mewn ysgolion. Ymddangosir bod hyn o ganlyniad i'r galw cynyddol a disgwyliadau rhieni a disgyblion, a chyflwyniad deddfwriaeth alergeddau sy'n mynd yn llymach.

Gellir disgrifio deiet arbennig fel darpariaeth bwyd, yn seiliedig ar ofyniad, na all gael ei ddewis yn rhydd o'r prif ddewisiadau sydd ar gael. O fewn ysgolion, mae'r rhain yn cynnwys deietau am resymau meddygol (e.e. alergeddau, anoddefgarwch, diabetes math 1, clefyd seliag), anghenion bwyta ychwanegol (e.e. gwead wedi'i addasu, amgylchedd bwyta wedi'i addasu, amrywiaeth bwyd cyfyngedig) a chrefyddol, diwylliannol, llysiuol a figan.

Dr Chris Llewelyn
Prif Weithredwr
Chief Executive

Cymdeithas Llywodraeth
Leol Cymru
Tŷ Llywodraeth Leol
Rhodfa Drake
CAERDYDD CF10 4LG
Ffôn: 029 2046 8600

Welsh Local Government
Association
Local Government House
Drake Walk
CARDIFF CF10 4LG
Tel: 029 2046 8600

wlga.cymru
wlga.wales

@WelshLGA

**Croesawn ohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg a byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn yr un iaith.
Ni fydd defnyddio'r naill iaith na'r llall yn arwain at oedi.**

We welcome correspondence in Welsh and English and will respond to correspondence in the same language.
Use of either language will not lead to a delay.

Ym mis Ionawr 2018, sefydlodd y *Cydlynnydd Cenedlaethol* Weithgorau Rhanbarthol ar gyfer Deietau Arbennig, gan gynnwys cynrychiolwyr o wasanaethau arlwy, gwasanaethau deietig byrddau iechyd lleol, gwasanaethau addysg yr awdurdod lleol, Cymdeithas Rhagoriaeth y Gwasanaethau Cyhoeddus, Coeliac UK, Diabetes UK, LACA Cymru, y Tim Awtistiaeth Cenedlaethol a Llywodraeth Cymru. Nod y grwpiau hyn yw:

1. Datblygu canllawiau a gytunir yn genedlaethol ar gyfer rheoli deietau arbennig mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru ac annog budd-ddeiliaid i 'gofrestru'.
2. Mesur y galw, darpariaeth a goblygiadau ariannol dietau arbennig mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru.
3. Amlygu a rhannu arfer da gydag amrywiaeth eang o fudd-ddeiliaid yng Nghymru a'r DU.
4. Recriwtio *Deietegydd Cenedlaethol* i gefnogi budd-ddeiliaid a chanolbwyntio ar ddatblygu gwaith y gweithgorau rhanbarthol.

Cafodd y bedwaredd nod ei chyflawni ym mis Rhagfyr 2019, gyda chynllun prosiect dwy flynedd a gymeradwywyd gan Fwrdd Prosiect Cenedlaethol. Yn y flwyddyn gyntaf, y cynllun oedd profi a choethi chanllawiau drafft CLILC ar gyfer rheoli deietau arbennig mewn perthynas â phrydau ysgol, a pheilota proses casglu data ar draws Cymru. Ers 28 Chwefror 2020, mae 27 o ysgolion o 13 awdurdod lleol wedi mynegi diddordeb i gymryd rhan yn y profion ysgol. Yn yr ail flwyddyn, y cynllun oedd cyflwyno canllawiau a datblygu bwydlenni deiet arbennig, ryseitiau a hyfforddiant ar gyfer gwasanaethau arlwy ysgolion. Wrth aros am gyllid ar gyfer blynyddoedd tri a phedwar, y cynllun yw adolygu, datblygu a chyfeirio ysgolion i ganllawiau deietau arbennig a hyfforddiant ar draws y diwrnod ysgol gyfan. Trwy gydol y prosiect, bydd y *Deietegydd Cenedlaethol* yn parhau i gadeirio gweithgorau rhanbarthol, cysylltu ag ystod eang o fudd-ddeiliaid a mewnbynnu adolygiadau perthnasol o ddeddfwriaethau a chanllawiau.

Mae cynnydd y prosiect wedi cael ei effeithio'n sylweddol gan COVID-19. Yn dilyn gwahardd addysg statudol ym Mawrth 2020, cefnogodd CLILC secondiad y *Dietegydd Cenedlaethol* yn ôl i'r GIG rhwng Ebrill a Medi. Rhagwelir yn obeithiol y gall gynlluniau'r flwyddyn gyntaf aildechrau yn 2021 ac mae paratoadau yn mynd rhagddynt. Fodd bynnag, bydd y cynlluniau'n parhau'n hyblyg yn dibynnu ar amgylchiadau a gofynion.

I gael mwy o gyd-destun, amlinellir egwyddorion gwaith deietau arbennig CLILC isod, gyda sail resymegol am eu pwysigrwydd o safbwynt aelodau'r gweithgor rhanbarthol:

- 1. Dylai'r gweithdrefnau gael eu harwain gan yr ysgol a dylai'r canllawiau gynnwys y diwrnod ysgol gyfan, o frechwast hyd at 6pm** – Mae anghysondebau o ran rheoli alergeddau ysgafn, anoddefgarwch, clefyd seliag a gofynion crefyddol, diwylliannol, llysiuol a figan ar draws y diwrnod ysgol ac ar draws Cymru. Mae nifer o ysgolion yn gofyn i rieni gysylltu â'u gwasanaeth arlwy, yn hytrach na chasglu a rhannu gwybodaeth ar lefel ysgol. Byddai dull a arweinir gan yr ysgol, gyda gofynion bwyd arbennig yn cael eu canfod yn ystod cofrestrriad ysgol, a rhannu'r wybodaeth gyda'r gwasanaeth arlwy, yn caniatáu i ddarpariaethau bwyd arbennig gael eu cynnig ar draws y diwrnod ysgol gyfan.
- 2. Disgwylir i ysgolion a gwasanaethau arlwyo wneud trefniadau rhesymol i gynnig darpariaethau bwyd arbennig a datblygu polisiau ac arferion hyblyg ar gyfer ymateb i geisiadau** – Ychydig iawn o ganllawiau cenedlaethol sydd yn bodoli i reoli deietau arbennig mewn ysgolion a gynhelir yn y DU.

**Croesawn ohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg a byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn yr un iaith.
Ni fydd defnyddio'r naill iaith na'r llall yn arwain at oedi.**

We welcome correspondence in Welsh and English and will respond to correspondence in the same language.
Use of either language will not lead to a delay.

3. **Dylai disgyblion gyda gofynion bwyd arbennig gael cynnig darpariaeth sy'n gyfwerth â'r disgyblion eraill** – Fel arfer bydd ganddynt yr un gofynion maeth.
4. **Dylai darpariaethau bwyd arbennig (ac eithrio deietau am resymau meddygol) gael eu darparu o fewn darpariaeth gyffredinol sy'n cydymffurfio â [Rheoliadau Bwyta'n Iach mewn Ysgolion \(Gofynion a Safonau Maeth\) \(Cymru\) 2013](#) (*Rheoliadau Bwyta'n Iach mewn Ysgolion*)** – Nid yw anghenion bwyta ychwanegol ar hyn o bryd yn cael eu cynnwys o dan ddiffiniad deietau am resymau meddygol.

O ran yr ail egwyddor, mae'n bwysig nodi bod LACA (Lloegr) hefyd wedi sefydlu gweithgor i ddatblygu "polisiau a gytunir yn genedlaethol i reoli alergeddau mewn arlwygo mewn addysg". Cefnogodd y *Cydlynnydd Cenedlaethol* y grŵp hwn yn ystod ei sefydliad ym Mai 2019 a darparodd wybodaeth am waith deietau arbennig CLILC. Mae'r *Deietegydd Cenedlaethol* yn awyddus i barhau i rannu arferion da ac yn bwriadu profi 'adnodd asesu risg' LACA ynghyd â chanllawiau CLILC.

Mae gweddill y llythyr hwn yn ymateb i brif themâu'r ddeiseb, gyda chyfeiriad at waith deietau arbennig CLILC.

Addysg ar alergeddau bwyd i ddisgyblion

Mae ymatebwyr blaenorol wedi amlygu dyletswyddau cyfreithiol a osodir ar awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu mewn perthynas â darparu addysg briodol. Mae CLILC yn cefnogi egwyddorion Cwricwlwm Newydd Cymru a'r cyfleoedd sy'n deillio o hyn ar gyfer penaethiaid a'u cyrrff llywodraethol. Os oes gan ysgolion ddisgyblion gydag alergeddau bwyd difrifol, anoddefiadau bwyd, clefyd coeliag neu ddiabetes math 1, byddai'n arfer da iddynt ddarparu addysg wedi'i gefnogi gan eu hawdurdod lleol ac asiantaethau partner. Yn dibynnu ar gyllid ychwanegol ar gyfer blynyddoedd tri a pedwar y prosiect deietau arbennig, mae'r *Deietegydd Cenedlaethol* yn bwriadu adolygu, datblygu a chyfeirio ysgolion at adnoddau addysgol ar alergeddau bwyd, fel rhan o ddull ysgol gyfan i reoli deietau arbennig.

Hyfforddiant Chwistrellwyr Adrenalin Awtomatig (AAI)

Mae ymatebwyr blaenorol wedi amlygu dyletswyddau cyfreithiol sydd ar awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu i gynllunio ar gyfer, ac ymateb i sefyllfaoedd argyfwng a darparu hyfforddiant priodol. Mae CLILC yn deall y sail resymegol tu ôl i ymgyrch Allergey UK i wneud AAIs yn orfodol mewn holl ysgolion a gynhelir ac yn cytuno bod angen cyllid ychwanegol i brynu AAIs a hyfforddiant staff cynhwysfawr.

O ran rheoli deietau arbennig mewn ysgolion, mae 'gweithdrefnau' drafft CLILC yn cynnwys wyth cam, yn amrywio o'r cam 'cofrestru' hanfodol i'r cam 'ymateb' sy'n annymunol ac y gellir ei osgoi. Hyd yn hyn, mae trafodaethau gweithgorau rhanbarthol mewn perthynas ag AAI wedi amlygu bod rhai ysgolion yn disgwyl i staff arlwygo'r awdurdod lleol gael eu hyfforddi a bod yn gyfrifol am roi AAIs yn ystod darpariaeth brecwast am ddim mewn ysgolion cynradd. Nid yw gwasanaethau arlwygo'r awdurdod lleol yn credu bod hyn yn briodol nac yn rhesymol. Mae [Brecwast am ddim mewn ysgolion cynradd: canllawiau statudol ar gyfer awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu](#) yn nodi mai'r "penaethiaid sy'n gyfrifol am weinyddu a rheoli eu hysgol o ddydd i ddydd, ac mae hynny'n wir am y sesiwn frecwast." Mae 'rolau a chyfrifoldebau' drafft CLILC yn argymhell bod 'aelod dynodedig o

**Croesawn ohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg a byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn yr un iaith.
Ni fydd defnyddio'r naill iaith na'r llall yn arwain at oedi.**

We welcome correspondence in Welsh and English and will respond to correspondence in the same language.
Use of either language will not lead to a delay.

bersonél ysgol' yn gyfrifol am drefnu hyfforddiant a sicrhau bod camau priodol yn cael eu cymryd os fydd argyfwng ar draws y diwrnod ysgol gyfan.

Addysg ar alergeddau bwyd i staff ysgol

Mae'r ddeiseb wedi darparu'r *Deietegydd Cenedlaethol* gyda gwybodaeth werthfawr i ddatblygu'r camau 'cynllunio' a 'darparu' ymhellach mewn perthynas â hyfforddiant deietau arbennig. Gall hyn gynnwys datblygu rôl yr 'aelod dynodedig o bersonél ysgol' i gefnogi cyd bersonél ysgol i reoli deietau arbennig ar draws y diwrnod ysgol gyfan. Bydd y rôl hon yn debyg i'r 'cefnogwr alergedd' a argymhellir gan y deisebydd. Yn ail flwyddyn y prosiect deietau arbennig mae'r *Deietegydd Cenedlaethol* yn bwriadu datblygu hyfforddiant deietau arbennig ar gyfer y gwasanaethau arlwygo. Yn ddibynol ar gyllid ychwanegol, bydd hyn yn cael ei ymestyn i bersonél ysgol eraill ym mlynnyddoedd tri a phedwar.

Dull ysgol gyfan i reoli alergeddau

Mae ymatebwyr blaenorol wedi amlygu dyletswyddau cyfreithiol a osodir ar awdurdodau lleol, cyrff llywodraethu a gwasanaethau arlwygo. Ymateb cychwynol y Gweinidog Addysg i'r ddeiseb hon oedd bod "[ei] swyddogion yn mynychu cyfarfodydd rheolaidd gydag arlwywyr ysgol, yr awdurdodau lleol a deietegwyr, lle trafodir materion o ran alergeddau bwyd yn fanwl" a bod "[Llywodraeth Cymru] hefyd yn newid y *Rheoliadau Bwyta'n Iach mewn Ysgolion* ac yn adolygu'r [Canllawiau Statudol \[Bwyta'n Iach mewn Ysgolion\]](#) ar gyfer ysgolion". Mae'r *Cydlynnydd Cenedlaethol* a'r *Deietegydd Cenedlaethol* yn trefnu a chadeirio'r cyfarfodydd hyn a byddent yn parhau i weithio'n agos gyda swyddogion Llywodraeth Cymru i wneud newidiadau ac adolygiadau, yn arbennig o ran rheoli deietau arbennig mewn ysgolion, a gaiff ei lywio gan y prosiect deietau arbennig.

Rhagwelir y bydd [canllawiau cefnogi dysgwyr gydag anghenion gofal iechyd](#) (*Canllawiau Anghenion Gofal Iechyd*) Llywodraeth Cymru yn cael ei ddiweddarau, yn dilyn diwygiadau anghenion dysgu ychwanegol, a gaiff ei lywio gan y prosiect deietau arbennig. Mae mwyafrif y canllawiau hyn, mewn perthynas â chyfrifoldebau ysgol i wneud trefniadau cefnogi a chasglu a rhannu gwybodaeth gyda budd-ddeiliaid, yn gadarn ac yn unol â'r gweithdrefnau a 'rolau a chyfrifoldebau' drafft. Mae CLILC yn credu gall y *Canllawiau Anghenion Iechyd Gofal* gael eu diwygio'n gadarnhaol gyda: mwy o fanylder a chywirdeb mewn perthynas â'r gweithdrefn gwyno a argymhellir; mwy o fanylder o ran darparu gwybodaeth alergeddau a maeth i rieni a disgyblion; a gwahaniaethau amlwg rhwng y canllawiau statudol a chynghor anstatudol. Mae rhai aelodau o'r gweithgorau rhanbarthol hefyd wedi mynegi anfodlonrwydd am y broses gwneud penderfyniadau ar gyfer Cynlluniau Iechyd Gofal Unigol, gan awgrymu dylai'r penderfyniad terfynol ar eu gofyniad gael ei wneud gan y gweithiwr gofal iechyd proffesiynol cofrestredig sy'n darparu gofal i'r disgybl yn hytrach na'r pennaeth.

Wrth adeiladu ar gyfeiriad Iechyd Cyhoeddus Cymru i'r Cynllun Ysgolion Iach Rhwydwaith Cymru, mae cyfle i'r *Cydlynnydd Cenedlaethol* a'r *Deietegydd Cenedlaethol* lywio'r adolygiad sydd ar y gweill o'r dangosyddion Gwobr Ansawdd Genedlaethol mewn perthynas â Bwyd a Ffitrwydd a Hylendid a Diogelwch. Mae gan y *Cydlynnydd Cenedlaethol* eisoes gysylltiadau agos gyda chydweithwyr Cynlluniau Ysgolion Iach - Rhwydwaith Cymru mewn perthynas â dull ysgol gyfan i fwyta'n iach mewn ysgolion, a bydd yn cysylltu ag Iechyd Cyhoeddus Cymru am hyn ar y cyd â'r *Deietegydd Cenedlaethol*.

Mae CLILC yn cytuno gyda barn Allergey UK, bod "mwyafrif o ysgolion yn cymryd eu cyfrifoldeb am iechyd plant yn hynod o ddifrifol", "defnyddir cynlluniau gofal iechyd unigol mewn nifer o ysgolion"

**Croesawn ohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg a byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn yr un iaith.
Ni fydd defnyddio'r naill iaith na'r llall yn arwain at oedi.**

We welcome correspondence in Welsh and English and will respond to correspondence in the same language.
Use of either language will not lead to a delay.

ac "mae'r camau ymlaen dros y blynyddoedd diweddar o ran deddfwriaeth a chanllawiau statudol angen mynd ymhellach eto i sicrhau bod holl blant sy'n byw gydag alergedd yn ddiogel yn yr ysgol". Mae'r *Deietegydd Cenedlaethol* yn awyddus i gysylltu ag Allergy UK ymhellach, i ddarganfod mwy am eu polisi model 'safon aur' ar gyfer rheoli alergeddau mewn ysgolion a'r rhaglen 'Grŵp Gweithredu Alergedd mewn Ysgolion' mewn ysgolion uwchradd.

Mewn ymateb i bwyntiau penodol a godwyd gan y deisebydd, mae CLILC yn disgwyl i ysgolion fod yn gynhwysol yn ystod gweithgareddau addysgol a hamdden gan gynnwys gweithwyr proffesiynol gofal iechyd priodol a'r rheini wrth baratoi Cynlluniau Gofal Iechyd Unigol. Os nad yw hyn yn digwydd, gall y deisebydd a rhieni/gofalwyr eraill yn yr un sefyllfa, wneud cais am gopi o bolisi anghenion gofal iechyd yr ysgol a dilyn y weithdrefn gwyno o fewn y polisi.

Mae dull ysgol gyfan a arweinir gan yr ysgol yn hanfodol i waith deietau arbennig CLILC, *Canllawiau Anghenion Gofal Iechyd* Llywodraeth Cymru, Cynlluniau Ysgolion Iach - Rhwydwaith Cymru a rhaglen 'Grŵp Gweithredu Alergedd mewn Ysgolion' Allergy UK.

Monitro gweithrediad polisiau anghenion gofal iechyd ac arferion da

Mae'r thema hwn o'r ddeiseb yn hanfodol i'r cwestiwn mwyaf os yw polisiau anghenion gofal iechyd yn cael eu gweithredu'n gyson ar draws y diwrnod ysgol gyfan ar draws Cymru. Er mwyn cynorthwyo i ateb hyn, mae angen archwilio pwy sy'n gyfrifol am sicrhau gweithrediad effeithiol a sut caiff hyn ei fonitro.

Mae *Canllawiau Anghenion Gofal Iechyd* yn nodi bod "rhaid i gyrff llywodraethu sicrhau bod cynlluniau, trefniadau a gweithdrefnau i gefnogi dysgwyr gydag anghenion gofal iechyd yn eu lle ac yn cael eu gweithredu'n gywir ac yn effeithiol". Un o gyfrifoldebau'r gyrff llywodraethu yw "sicrhau bod trefniadau yn eu lle ar gyfer datblygu, monitro ac adolygu trefniadau anghenion gofal iechyd". Mae gan y pennaeth hefyd gyfrifoldebau o ran hyn, ond mae'n aneglur os yw'r rhain yn statudol neu'n anstatudol o ystyried bod y *Canllawiau Anghenion Gofal Iechyd* ond yn cael eu cyhoeddi fel canllawiau statudol i gyrff llywodraethol ac awdurdodau lleol. Mae cyfrifoldebau penaethiaid yn cynnwys "sicrhau bod yr holl bartïon ynghlwm yn deall y trefniadau sydd yn eu lle i ddiwallu anghenion gofal iechyd y dysgwr, yn gweithredu arnynt, a bod gweithredoedd yn cael eu cynnal" a "darparu adroddiadau blynyddol i'r corff llywodraethu ar effeithiolrwydd y trefniadau sydd yn eu lle i ddiwallu anghenion gofal iechyd y dysgwr". Mae cyfrifoldebau awdurdodau lleol yn ymwneud yn bennaf gyda "sicrhau bod darpariaeth addysg ar gael i ddysgwyr" a "darparu cymorth, cyngor a chyfarwyddyd, gan gynnwys sut i ddiwallu anghenion hyfforddi staff y lleoliad addysg." Mae'n werth nodi, er eglurder, nad yw'r awdurdodau lleol yn gyfrifol am fonitro gweithrediad effeithiol y *Canllawiau Anghenion Gofal Iechyd* o fewn eu lleoliadau addysg.

Mae rôl Estyn i fonitro gweithrediad polisiau anghenion gofal iechyd ysgolion yn ymwneud yn bennaf â'r agwedd "diogelu" ym maes "gofal, cefnogaeth a chanllawiau" y fframwaith arolygu cyffredin. Mae [Arweiniad atodol: arolygu diogelu mewn ysgolion ac UCDAu](#) yn darparu gwybodaeth ar *Canllawiau Anghenion Gofal Iechyd* ac yn amlygu bod diogelu yn cynnwys amrywiaeth o faterion, gan gynnwys "trefniadau ar gyfer diwallu anghenion plant gyda chyflyrau meddygol", "iechyd a diogelwch a lles disgyblion" a "recriwtio diogel, goruchwyllo, hyfforddi a rheoli staff". Er nad yw'n cyfeirio'n benodol at ddeietau arbennig, mae gan arolygwyr bwynt cyfeirio os oes pryderon gofal iechyd neu gwestiwn yn codi yn ystod arolygiad.

**Croesawn ohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg a byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn yr un iaith.
Ni fydd defnyddio'r naill iaith na'r llall yn arwain at oedi.**

We welcome correspondence in Welsh and English and will respond to correspondence in the same language.
Use of either language will not lead to a delay.

Mae CLILC yn cefnogi'r sicrwydd a roddir gan Gymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru a'r adborth anecdotaidd a amlygwyd gan Allergey UK mewn perthynas â gweithredu polisi. Rydym wedi trafod y mater hwn gydag aelodau o'r gweithgorau rhanbarthol ac wedi cyflawni adolygiad o bolisiau anghenion gofal iechyd ar lefel ysgol a'r ALI yn ystod haf 209. Roedd rheolwyr arlwygo yn ymwybodol yn gyffredinol o bolisi anghenion gofal iechyd eu hawdurdod lleol ac roedd rhai wedi cyfrannu tuag at ei ddatblygu mewn perthynas â deietau arbennig. Ateggodd cynrychiolwyr o Coeliac UK a Diabetes UK safbwyntiau Allergey UK, gan gydnabod bod rhieni yn cysylltu â'u sefydliadau yn aml pan maent yn wynebu problemau, yn hytrach na chanmol arferion da sy'n digwydd mewn ysgolion. Yn yr adolygiad o bolisiau anghenion gofal iechyd, canfuwyd bod gan bob awdurdod lleol bolisi mewn grym, mewn ffurf canllawiau neu bolisi model. Yn gyffredinol, roedd polisiau ysgol yn cydymffurfio â pholisi'r awdurdod lleol, ond yn llai tebygol o gael eu cyhoeddi ar-lein. Os oedd y polisiau ar gael, roedd dros 95% yn cyfeirio at y term "deietegol" a thros 85% yn cyfeirio at "alergeddau". Mae'r adolygiad hwn yn awgrymu bod anghysondebau o ran gweithrediad, mewn perthynas â (er nad yw'n hanfodol) gofyniad i gyhoeddi polisiau ar-lein, a gall rhai bolisiau gynnig mwy o wybodaeth mewn perthynas ag anghenion deietegol ac alergeddau. Pan fydd y *Dietegydd Cenedlaethol* yn dechrau gweithio gydag ysgolion ac awdurdodau lleol peilot, bydd yn gallu ystyried perthnasedd y polisiau ymhellach, o ran deietau arbennig, a pha mor effeithiol maent yn gweithredu'r rhain.

Cydnabyddir bod yr adolygiad uchod wedi cael ei gyflawni cyn i'r Gweinidog Addysg "ysgrifennu at holl ysgolion a gynhelir i bwysleisio'r gofyniad i ddarllen y canllawiau statudol a gweithredu polisi anghenion gofal iechyd cyn gynted â phosibl". Fodd bynnag, mae'r *Dietegydd Cenedlaethol* yn bwriadu cynnig cymorth i wasanaethau llywodraethu'r awdurdodau lleol ac Estyn mewn perthynas â rheoli deietau arbennig, gyda'r golwg o ddatblygu adnoddau hyfforddi ac astudiaethau achos arfer effeithiol.

Sylwadau Terfynol

Mae'n bwysig nodi, ac fel y dangoswyd gan brofiadau'r deisebwr o ran rheolaeth alergedd ei blentyn yn yr ysgol, na fydd gwaith CLILC ar ddeietau arbennig yn creu proses gadarn y gellir ei chraffu ar gyfer rheoli holl ddeietau arbennig mewn ysgolion yng Nghymru yn awtomatig. Bydd diweddariadau i'r *Canllawiau Statudol Bwyta'n Iach mewn Ysgolion* a *Chanllawiau Anghenion Gofal Iechyd* yn helpu. Bydd angen ymgysylltiad pellach gyda gwasanaethau addysg yr awdurdodau lleol, tu hwnt i'r gwasanaethau arlwygo, ac ymgysylltiad parhaus gan bartneriaid, er mwyn datblygu ymhellach, cyflwyno, gweithredu a monitro cydymffurfriad gyda'r canllawiau a gytunir yn genedlaethol yn gyson.

Mae'r *Cydlynnydd Cenedlaethol* a'r *Deietegydd Cenedlaethol* yn sensitif i'r ddeiseb hon, a deisebau eraill mae'r Pwyllgor Deisebau wedi mynd i'r afael â nhw, mewn perthynas â bwyd mewn ysgolion, ac yn croesawu cyfatebiaeth bellach gyda'r deisebydd, y Pwyllgor Deisebau a chyd ymatebwyr. Bydd y *Deietegydd Cenedlaethol* hefyd â diddordeb mewn ymgysylltu â Llywodraeth Cymru mewn perthynas ag adolygu eu dull i alergeddau ac imiwnoleg.

Yn gywir / Yours sincerely

Sharon Davies

Pennaeth Addysg
Head of Education

**Croesawn ohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg a byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn yr un iaith.
Ni fydd defnyddio'r naill iaith na'r llall yn arwain at oedi.**

**We welcome correspondence in Welsh and English and will respond to correspondence in the same language.
Use of either language will not lead to a delay.**